

פירוט הדרישות הכרוכות בקיום אירוע במרחב הציבורי

דרישות והאחריות על ביצוען	גורמי רישוי רלוונטיים	האם נדרש רישיון/הודעה מוקדמת?	החוקים החלים	סוג האירוע
<p>1. אבטחה: על המשטרה, אלא אם סבור מפקד המשטרה שלנוכח משימותיה הנוספות של המשטרה, או לנוכח סדר הכוחות הנדרש אין ביכולתו להקצות את כל הכוחות הנדרשים לשמירה על הסדר הציבורי. ואז אפשר לחייב את המארגנים להציב סדרנים או להעסיק אנשי אבטחה.</p> <p>2. מינוי סדרנים אנשי חברת אבטחה: יש לבדוק האם הדרישה סבירה: דרישה להצבת סדרנים שיישאו באחריות מלאה על האבטחה או דרישה להצבת מספר רב של מאבטחים בשכר שתטיל מעמסה כספית בלתי סבירה על המארגנים הן לא דרישות סבירות.</p> <p>3. אישור מכבי אש ומד"א: על המארגנים לדאוג להוצאת אישורים אלה. לגבי אישור מכבי אש - ההוצאות אינן על חשבון מארגני האסיפה.</p> <p>לגבי אישור מד"א - על פי תיקון לחוק מד"א, מד"א רשאית לגבות תשלום עבור כל הפעילויות שאינן פינויי חירום, לרבות נוכחות מגן דוד אדום באירוע ציבורי או המוני. עם זאת, הקריטריונים לפיהם קובעת המשטרה באיזה אירוע ציבורי דרושה נוכחות חובה של מד"א אינם ברורים. האגודה לזכויות האזרח מתעתדת לפנות בנושא זה למשטרת ישראל, שכן היא זו שמתנה את קבלת הרישיון להפגנות בהצגת אישור מד"א על נוכחות בהפגנה.</p> <p>4. חוו"ד / תצהיר של מהנדס בטיחות לגבי בטיחות פיזית של המקום, התאמות השטח לקיום ההפגנה (גידור וכו'): באחריות המשטרה, אלא אם כן מדובר בבטיחות של מתקנים שהוצבו על ידי המארגנים בהפגנה שאז על המארגנים לשלם עליהם (כמו במות, חיבורים לחשמל וכו'). בדיוק כפי שנאמר בפקודת המטא"ר.</p> <p>5. אישור הרשות המקומית: לא נדרש. לכל היותר המשטרה יכולה לבקש מהמארגנים ליידע את הרשות המקומית בדבר הכוונה לערוך הפגנה.</p>	<p>משטרה</p>	<p>תלוי במספר המשתתפים: אסיפה שמשותפים בה 50 איש ומעלה וכוללת נאום בנושא מדיני או תהלוכה- מחייבת הוצאת רישיון מהמשטרה</p>	<p>פקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971 פקודת המטה הארצי של המשטרה מס' 12.01.06 בדבר רישוי אסיפות ותהלוכות חוק הבטיחות במקומות ציבוריים הערה: חוק הבטיחות במקומות ציבוריים ולעיתים גם תקנותיו) חל על כלל סוגי האסיפות הפתוחות לציבור, לרבות אסיפות לשם עינוג ציבורי עצרות עם (יפורטו בהמשך), או הפגנות. לגבי כל סוג אירוע נפרט בנפרד מהן הדרישות על פי חוק הבטיחות והתקנות.</p>	<p>אסיפות לצורך שמיעת נאום מדיני או תהלוכה בעלות אופי פוליטי</p>

סוג האירוע	החוקים החלים	האם נדרש רישיון/הודעה מוקדמת ?	גורמי רישוי רלוונטיים	דרישות והאחריות על ביצוען
<p>התקהלות מאורגנת של בני אדם שמתתפיים בה 200 איש או יותר</p> <p>הפירוט בעמוד זה מתייחס רק לאסיפות שיש בהן אלמנטים של עינוג ציבורי (ראו הסבר בהמשך) אבל עינוג ציבורי אינו מטרתן העיקרית או אסיפות שאינן עצרת עם (ראו הסבר בהמשך) כגון אסיפות שמתקיימות במקום אסיפות קבוע.</p> <p>וכן להפגנות שאינן טעונות רישיון מהמשטרה (לגבי הפגנות טעונות רישיון אלה ראו פירוט לעיל).</p> <p>*עינוג ציבורי: כהגדרתו בחוק רישוי עסקים: "הצגות של תיאטרון או קולנוע, קונצרט, דיסקוטק, מופעי מחול, ריקודים, קברט, קרקס, משחק או ספורט וכל עינוג כיוצא באלה" (סעיף 3(ב) לחוק רישוי עסקים)</p> <p>*עצרת עם- אסיפות של מעל 500 שיש בהם אלמנטים של עינוג ציבורי, אינן טעונות רישיון או היתר, ואינן נערכות במקום אסיפות קבוע- פירוט ספציפי בהמשך.</p> <p>למעט:</p> <p>1. התקהלות של מוזמנים ספציפיים.</p> <p>2. התקהלות במהלך עסק כשתנאי הבטיחות לניהול העסק במקום ההתקהלות מוסדרים ברישיון או בהיתר (חוץ מעינוג ציבורי שיחשב גם כאסיפה)</p>	<p>חוק הבטיחות במקומות ציבוריים ותקנותיו</p> <p>חוק המשטרה (לגבי הקצאת שוטרים לאירוע).</p> <p>חוק זה מסמיך את המשטרה להתנות את הקצאת השוטרים לאירוע במילוי דרישות עפ"י חוקים אחרים</p>	<p>אין חובה בחוק להודיע על תכנון אסיפה למשטרה/ לרשות המקומית.</p> <p>עם זאת, לעמדת האגודה לזכויות האזרח, במקרים בהם אין חובה להודיע על תכנון אסיפה, יש צורך ליידיע את הרשות המקומית בדבר הכוונה לערוך אירוע</p>	<p>מכבי אש מד"א</p> <p>אישור של מהנדס הרשות המקומית - במקרים ספציפיים (פירוט מצד שמאל)</p>	<p>הכוונה לאסיפות שאינן הפגנות טעונות רישיון, ואינן אסיפות לשם עינוג ציבורי, למשל אסיפות של מפלגות פוליטיות.</p> <p>בהגדרה הזו ניתן לכלול את גם כל האירועים שמארגנים גופים ציבוריים, ארגונים חברתיים וכו', אירועים שעוסקים בהעברת מסר פוליטי - ציבורי, גם אם יש באירועים אלה אלמנטים של שמחה וריקודים.</p> <p>על מנת להבחין בין אירועים של עינוג ציבורי לבין אירועים הכוללים אלמנטים של עינוג ציבורי אך זו אינה מטרתם העיקרית, ניתן להסתמך על אמות המידה שקבע בית המשפט העליון לצורך הבחנה בין אירועים שבהם חייבת המשטרה למלא את תפקידי השמירה והאבטחה שלה ללא שכר לבין כאלה שבהם היא רשאית לגבות שכר (בג"צ 5009/97 חברת מולימדיה נ' משטרת ישראל (נבו, 13.8.98) פסקאות 14-16 לפסק דינו של השופט חשין).</p> <p>אמות מידה אלה אומצו על ידי המחוקק ונקבעו בסעיף 102א לחוק המשטרה (דין משמעתי, בירור קבילות שוטרים והוראות שונות), התשס"ו-2005:</p> <p>1. אופיו של הגוף המארגן את האירוע: האם מדובר בגוף פרטי או ציבורי;</p> <p>2. מטרת האירוע: האם מדובר באירוע למטרת חגיגה או עינוג ציבורי כהגדרתו בחוק, או אירוע ציבורי שכורך עצמו בזכויות הפרט, כגון אסיפת עם, הפגנה, אירוע בחירות וכיוצא באלה;</p> <p>3. האם האירוע מתקיים במקום פרטי או לא;</p> <p>4. האם האירוע פתוח לקהל הרחב או שמא ההשתתפות בו היא רק לפי הזמנה;</p> <p>5. האם האירוע נעשה דרך עסק או למען רווח או לא;</p> <p>6. עד כמה מכביד האירוע על הרשות המקומית מבחינת התדירות שלו: האם הוא חד-פעמי (או חד-שנתי) או שהוא נערך לעתים מזומנות.</p> <p>עוד קבע בג"ץ בפרשת מולימדיה, כי "בכל הכרעה והכרעה, יתפוס מקום השיקול הערכי, והוא האם האירוע או הפעולה שבהם מדובר ראויים הם מצד עצמם כי יועסקו בהם שוטרים בשכר". ובהשאלה לענייננו, ככל שהגוון הציבורי של האירוע הוא הדומיננטי, כך שהאירוע יותר קרוב לאירוע המממש את חופש הביטוי הפוליטי מאשר לאירוע שמטרתו רווח מסחרי ו/או עינוג ציבורי, כך על ההכרעה לנטות למתן פטור למארגניו מהוצאת רישיון עסק.</p> <p>האחריות על הבטיחות מוטלת על מארגן האסיפה, ואם יש רישיון לאסיפה - גם על בעליו.</p>

<p>1. אישור מראש של מהנדס בטיחות</p> <p>סעיף 8 לתקנות הבטיחות (אסיפות): מקום בו קיימת סכנה לבני אדם ממפולת, ממים, מחשמל, מגזים, ריחות, קור, חומר נפץ וכו' יש צורך באישור מראש של מהנדס בטיחות של הרשות המקומית, בתיאום עם מפקד המרחב של המשטרה ומנהל לשכת הבריאות המחוזית, ולאחר שנתמלאו כל התנאים שהותנו באותו אישור.</p> <p>מי צריך לדאוג לקבל את האישור: החוק לא קובע על מי מוטלת החובה, אבל אפשר להניח שהכוונה היא למארגן האסיפה ולאחראי הבטיחות שהוא מינה, מכמה סיבות: למעט אסיפה שנחשבת לעצרת עם, אין חובה בחוק להודיע על תכנון אסיפה למשטרה/לרשות המקומית. עלול להיווצר מצב שאף גורם שלטוני לא יידע על קיום האסיפה ויכול לוודא שלא נשקפת סכנה למשתתפים בה. שנית, על פי תקנה 1(ב), האחריות לקיום חובה המוטלת בתקנות על האחראי לבטיחות כאמור בחוק מוטלת גם על מארגן האסיפה, כשאין כוונה אחרת משתמעת. שאר החובות המופיעות בתקנות חלות על אחראי הבטיחות ובעל הרישיון לאסיפה אם יש.</p> <p>מי הגורם שמוסמך לקבוע האם קיימת סכנה: אם מתוכננת אסיפה במקום שבו מתקיים אחד או יותר מגורמי הסיכון הנזכרים בסעיף 8: חשמל, מים, סכנת מפולת, וכו' יש צורך באישור מאת מהנדס הרשות המקומית. לכן, אנו מיעצים, כי במקרים שבהם לא מוטלת חובה בדין לפנות אל המשטרה כדי להוציא אישור לאירוע (כגון הפגנה שאינה טעונת רישיון או עצרת עם), על מארגני האירוע ליידע את הרשות המקומית בדבר הכוונה לערוך, כדי לאפשר לה לבצע את הבדיקות וההתאמות הנדרשות, ככל שהרשות רואה צורך בכך.</p> <p>מי הגורם שצריך לשאת בעלויות של הוצאת האישור מאת המהנדס ועמידה בתנאים שהותנו בו: לעמדתנו, כאשר מדובר באירוע ציבורי בעל אופי חברתי-פוליטי, מן הראוי הוא כי הדרישות לעניין בטיחות האירוע, הנוגעות לבדיקת התאמתו מבחינה פיסית של המקום המיועד לקיום האירוע על ידי מהנדס, וביצוע התאמות נדרשות, יוטלו על הרשות המקומית.</p> <p>לאחר בדיקת בטיחות במקום האירוע, וככל שלדעת מהנדס הרשות המקומית נשקפת סכנה לבטיחותם של המשתתפים באירוע הנובעת מהמקום עצמו (למשל, סמיכות למקור מים או למבנה רעוע), אין להטיל את האחריות למניעת התרחשות הסכנה על המארגנים אלא על הרשות המקומית שהיא מחזיקת השטח בפועל. זאת, להבדיל ממצב שבו הסכנה הבטיחותית נובעת ממתקנים שבהם מבקשים המארגנים לעשות שימוש במהלך האירוע (למשל - הקמת במה, שימוש בכבלי חשמל, הצבת דוכנים, שילוט, תאורה, מערכת כריזה, מכירת מזון וכיו"ב). במקרה כזה, האחריות לבטיחות, ועלות הביצוע של ההתאמות הנדרשות, מוטלות על המארגנים ולא על הרשות המקומית.</p> <p>2. מינוי סדרני בטיחות על ידי אחראי הבטיחות, חייבים להיות מעל גיל 18. מספר הסדרנים לא יפחת משניים ל-200 המשתתפים הראשונים באסיפה ועוד אחד לפחות לכל 200 נוספים, או מספר גדול יותר כפי שיקבע מי ששר הפנים ימנה לכך. על הסדרנים למלא את הדרישות המוטלות עליהן בתקנות- מניעת הצטופפות וכו'. לסדרנים סמכות לשמור על הסדר הציבורי, להוציא אדם שמתפרע וכו'.</p>				
---	--	--	--	--

<p>3. דרישות נוספות כגון גידור וסימון השטחים שנקבעו למקומות עמידה/מקומות פנויים, מניעת הצטופפות, קביעת סידורים מתאימים לעזרה ראשונה ולמניעת שריפות, סדרי כניסה ויציאה מתאימים לבאי האסיפה, חנייה ועוד.</p> <p>4. אם מדובר במקום אסיפות קבוע, קיימות הוראות מיוחדות לעניין זה בתקנות.</p>				
<p>דרישות והאחריות על ביצוען</p>	<p>גורמי רישוי רלוונטיים</p>	<p>האם נדרש רישיון/הודעה מוקדמת ?</p>	<p>החוקים החלים</p>	<p>סוג האירוע</p>
<p>יש לזכור שחל רק על 500 משתתפים או יותר. מתחת ל-500 זאת אסיפה רגילה.</p> <p>ההודעה המוקדמת תפרט את שמו ומענו של האחראי לבטיחות בעצרת העם ואת הסכמתו לקבל על עצמו את האחריות לביצוע חוק זה והתקנות על פיו. האחראי צריך להיות בגיר ותושב ישראל. ההודעה בכתב תכלול פרטים אודות מיקומה, מועדה וכן על תוכניתה אם יש בה חשיבות לעניין בטיחות המשתתפים בעצרת והנמצאים ברשותה.</p> <p>החוק מסמיך את המשטרה לתת לאחראי הבטיחות הוראות לתיקון הליקויים לפי הוראות החוק והבטיחות, ואם לא תוקנו הליקויים היא רשאית להורות על אי קיום האסיפה או לפזר אותה אם כבר התחילה, אם היה חשש שעקב אי קיום התקנות קיימת סכנת נפשות של ממש.</p> <p>לעיתים הרשות המקומית ו/או המשטרה טוענות כי האסיפה טעונה רישיון עסק ו/או אישור הרשות המקומית, שכן היא כוללת אלמנטים של עינוג ציבורי. פעמים רבות, מורה המשטרה למארגנים שלא לקיים את האסיפה מבלי רישיון עסק או אישור הרשות, או מפזרת אותה במידה שהם כן מקיימים אותה ללא עמידה בתנאים אלה. בעיה נוספת היא שהמשטרה לא מקצה שוטרים לאירוע, ולכן המארגנים חשופים להליכים משפטיים גם בגלל שלא עמדו בדרישות החוק וגם אם חלילה יופר הסדר הציבורי באסיפה.</p> <p>האגודה לזכויות האזרח פנתה אל משרד הפנים והציגה את עמדתה לפיה אירועים ציבוריים המבטאים מסר פוליטי בעלי אלמנטים של עינוג ציבורי - אינם טעוני רישיון עסק, ואינם טעוני אישור הרשות המקומית (לכל היותר רק יידוע של הרשות המקומית על הכוונה לערוך אירוע מהסוג הראשון במקרים ספציפיים שפורטו בשורה הקודמת).</p> <p>לגבי אישור בטיחות של מהנדס הרשות המקומית בהתאם לתקנה 8 לתקנות הבטיחות (אסיפות) – ראו פירוט בשורה הקודמת.</p>	<p>מכבי אש מד"א</p> <p>משטרה (הסדרת הסדר הציבורי ושלומו (הציבור)</p>	<p>יש למסור הודעה מוקדמת 5 ימים לפני האירוע לממונה על המחוז מטעם משרד הפנים.</p> <p>הממונה יעביר ההודעה למפקד המרחב של המשטרה שבו עומדת להתקיים עצרת העם</p> <p>(סעיף 5 לחוק, ס' 12 לתקנות).</p> <p>הודעה מוקדמת נחשבת כבקשה להקצאת שוטרים לאירוע</p> <p>(ס' 3 לפקודת המטא"ר - העסקת שוטר בתשלום).</p>	<p>חוק הבטיחות במקומות ציבוריים + תקנות חוק המשטרה (לגבי הקצאת שוטרים לאירוע).</p> <p>חוק זה מסמיך את המשטרה להתנות את הקצאת השוטרים לאירוע במילוי דרישות עפ"י חוקים אחרים</p>	<p>אסיפה משתתפים בה 500 איש או יותר (עצרת עם) למעט:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. עינוג ציבורי 2. אסיפה שלעריכתה ניתן רישיון או היתר לפי חיקוק אחר (למשל אסיפה שקיבלה רישיון מהמשטרה) 3. אסיפה המתקיימת במקום אסיפות קבוע <p>כלומר, פירוט זה חל גם על הפגנות שאינן טעונות רישיון מהמשטרה (לגבי הפגנות טעונות רישיון ר' פירוט לעיל).</p>

דרישות והאחריות על ביצוען	גורמי רישוי רלוונטיים	האם נדרש רישיון/הודעה מוקדמת ?	החוקים החלים	סוג האירוע
<p>הפירוט בעמודה זו רלוונטי לאסיפות ואירועים שמטרתם העיקרית היא עינוג הציבור. יש לעמוד בכל הדרישות המפורטות בחוק הבטיחות ובתקנות (אם מדובר באסיפה של 200 איש ומעלה), ובדרישות של ח' רישוי עסקים:</p> <p>1. הגשת בקשה לרשות המקומית בצירוף תרשים סביבה, מפה מצבית ותכנית עסק. המסמכים צריכים להיות חתומים בידי בעל מקצוע. יש לשלם אגרה.</p> <p>2. רשות הרישוי מעבירה את הבקשה למתן רישיון לעסק תוך 21 ימים למשטרת ישראל ולמשרד הבריאות, שהם גורמי הרישוי הרלוונטיים בעסק של עינוג ציבורי.</p> <p>רשות הרישוי ו/או נתני האישור יכולים לבקש ממגיש הבקשה לרישיון פרטים ומסמכים נוספים או חוות דעת של גורמים נוספים אם ראו צורך בכך.</p>	<p>הרשות המקומית</p> <p>המשטרה</p> <p>משרד הבריאות</p> <p>מכבי אש</p> <p>מד"א</p>	<p>רישיון עסק על פי חוק ר' עסקים</p> <p>השר האחראי- שר הפנים . הפריטים בצו נקבעו לאחר התייעצות עם השר לביטחון פנים ועם שר הבריאות (לגבי עסק של עינוג ציבורי) בהתאם להוראות החוק.</p>	<p>סעיף 3 לחוק רישוי עסקים</p> <p>+</p> <p>מילוי הוראות חוק הבטיחות הרלוונטיות לאירועים מסוג זה (אסיפה מעל 200 איש שאינה עצרת עם) + תקנות</p>	<p>אסיפה / אירוע במהלך עסק של עינוג ציבורי</p> <p>ס' 3(א) לחוק רישוי עסקים - עינוג ציבורי: "הצגות של תיאטרון או קולנוע, קונצרט, דיסקוטק, מופעי מחול, ריקודים, קברט, קרקס, משחק או ספורט, וכל עינוג כיוצא באלה, בין שהם בתמורה ובין שלא בתמורה, למעט הרצאה או וכוח שמטרתם חינוכית, אף אם הם מלווים לצורך הדמה בהצגת תמונות או השמעת צלילים".</p> <p><u>פריט 7.7 לצו רישוי עסקים</u>: המקומות הבאים נחשבים לעסק של "עינוג ציבורי": מקום לעריכת מופעים, קולנוע, תיאטרון, קרקס, אצטדיון, אולם ספורט, אמפיטיאטרון, מקום אחר לעריכת אירועי תרבות, בידור וספורט תחת כיפת השמיים, יריד או תערוכה שלא במבנה של קבע, כלי שיט המשמש עינוג ציבורי, מקום לעריכת מופעים וירידים שיש בו בעלי חיים</p>
<p>בנוהל זה לקחה על עצמה המשטרה להסדיר את היבטי הבטיחות באירועים המוניים, שכן כיום לא מוסדר הנושא בחוק ר' עסקים. סעיף ד לנוהל קובע כי אישור המשטרה מותנה בקבלת אישור מהנדס הרשות המקומית בכל הקשור לתקינותם הפיזית של מבנים ומתקנים באתר בו נערך האירוע. עוד קובע הנוהל כי המשטרה יכולה לבקש חוות דעת בעניין בטיחותם של מתקנים הנמצאים במקום העסק.</p>	<p>משטרה, רשות מקומית, משרד הבריאות</p> <p>מכבי אש</p> <p>מד"א</p>		<p>כל הנ"ל בשורה הקודמת</p> <p>+</p> <p>נוהל רישוי המוניים של משטרת ישראל</p>	<p>אירוע של "עינוג ציבורי" שמשותפים בו 1000 איש או יותר</p>